

A NEMZETI ESZME MAGYARORSZÁGON

A POLGÁRI NEMZETESZME KIALAKULÁSA ÉS A POLITIKAI NEMZET FOGALMA

- a nacionalizmus a liberalizmussal együtt jelentkezett
- magyar rendi nemzettudat: nemesi jogok és kiváltságok- a magyar nemesi nemzet tagja az, aki kiváltságos
- Ideológiai jellemzők: 1. harc 2. kiváltság 3. etnikailag különböző, de fokozatosan egységesülő ⇒ nem tartalmaz nyelvi diszkriminációt
- Magyar kultúrnemzet: a reformkorban jött létre az eszméje – azonos nyelvet beszélők, azonos kultúrával rendelkezők
- A politikai nemzet fogalma: a nemzet történelmi, jogi képződmény – ennek értelmében Magyarországon a magyar politikai nemzet létezik, és ezen a kereten belül léteznek az egyes nemzetiségek: magyarok, horvátok, szlovákok – tehát a magyar politikai nemzetbe beletartoztak a nemzetiségek is a liberális felfogás szerint.
- De: a magyar az államalkotó nemzet – a nemzetiségeknek azonos politikai jogokat kínálnak
- De: a magyar legyen az államnyelv
- A magyar polgári nemzeteszme ötvözte a nemesi nemzetfelfogás számos elemét
- OK: a polgárság gyengesége miatt a liberális nemesség áll a függetlenségi és reformmozgalmak élén
- Nyugat-Európa: államnemzet – szerencsés módon az állampolgárság és a nemzethez tartozás egybeesett

A MAGYAR NYELV ÜGYE

- a felvilágosodás idején a magyar nyelv művelésének a célja a tudományok széles körben való elterjesztése volt
- II. József nyelvrendelete után: politikai tartalom
- A rendi ellenállási mozgalom összekapcsolódott a magyar nyelv ügyéért folytatott harccal
- Országgyűléseken: a magyar nyelv államnyelvvé tételéért folyt a küzdelem – ebben a kérdésben a különböző elveket vallók is teljesen egyetértettek
- Nagy sikereket ezen a téren értek el a reformküzdelmek során
- Ok: a kormányzat szelepként kezelte ezt a problémát, ezért engedett
- lásd: táblázat

MAGYAROSODÁS – MAGYAROSÍTÁS

- nemzetiségek aránya: Magyarország népességének a fele nem magyar anyanyelvű
- nemzetiségek: csonka társadalom – köv.: nincs politikai képviselőjük
- a magyar nemzetállam létrehozása volt a cél, ezért a magyar liberális politikusok a nemzetiségek magyarosítására törekedtek: iskolák, óvodák, egyház nyelvének magyarosítására törekedtek
- de: a magyarosító törekvésektől függetlenül is megfigyelhető volt az asszimiláció (vidék nemessége, városok zsidó és német lakossága)
- Széchenyi: rámutatott a magyarosító politika veszélyeire

A NEMZETISÉGEK MOZGALMAI

- nemzeti eszme térhódítása a nemzetiségek körében:
- történelmi múlt feltárása, nemzeti nyelv fejlesztése – főleg egyházi értelmiségiek vezetésével

- köv.: konfliktus a magyar nemzetiségi vezetőkkel
- köv.: a nemzetiségi kormányzat felé orientálódtak
- horvát – illír nemzeti mozgalom: céljuk az összes délszláv nép egyesítése
- szerbek: elutasították a horvát vezetést – szerbek: görögkeleti egyház – autonómiával: a nemzeti mozgalom a görögkeleti papság vezetése alatt állt.
- Céljuk az összes szerb és később a délszláv népek összefogása
- Szlovák: nemességgel és egyházi autonómiával nem rendelkező – köv: nyelvi-kulturális harc a szlovák nyelv fejlesztéséért (a szlovák értelmiség elmagyarosodása ellen küzdöttek)
- Pánszlávizmus: a szlávok egyesítése orosz vezetéssel